

**G
E
S
T
A
S
K
E
T
I
K
O
V**

TITO COLLIANDER

Tito Colliander

Cesta asketikov

Filokalia
2023

© **Tito Colliander: Asketernas väg**

Preložené s láskavým dovolením o. Sergiusa Colliandra

Preklad:

© Miron Keruľ-Kmec

Jazyková korektúra:

Ing. Ingrid Lukáčová

Návrh obálky a grafická úprava

Štefan Keruľ-Kmec ml.

ISBN 978-80-8233-219-6

Úvod

V našej farnosti¹ je už tradíciou, že na začiatku Veľkého pôstu je daná výzva k osvojeniu si alebo prehĺbeniu rôznych asketických cvičení. V roku 2019 sme sa zamerali na duchovné alebo skôr asketické čítanie. Podnet prišiel od jedného farníka, ktorý ma oslovil s nápadom darovať do každej rodiny knihu, ktorá by ponúkla základné kroky pre budovanie duchovného života. Spýtal sa, akú knihu by som odporúčal s tým, že náklady na zakúpenie knihy berie na seba. Bez váhania som odporúčal knižku od Tita Colliandra *Cesta asketikov*. Svojím rozsahom sa hodila na obdobie Veľkého pôstu a zároveň je hutným úvodom do východnej kresťanskej duchovnej tradície. Zároveň cena umožňovala, aby knižka bola darovaná každému členovi našej farnosti.

Nasledujúce roky ukázali, že to bola dobrá voľba. V duchovných rozhovoroch a počas sviatostí zmierenia som mohol vybadať silnú inšpiráciu poučení, ktoré táto kniha obsahuje. A pre mnohých to znamenalo prehodnotenie svojho vnímania duchovného života. O rok neskôr sa táto kniha použila pri celoročnej duchovnej formácii stredoškolákov.

Tito Colliander (1904 – 1989) sa narodil v Petrohrade, ale väčšinu svojho života prežil v Helsinkách vo Fínsku. Bol hlboko veriacim laikom, ktorý štúdiom svätých otcov nadobudol hlboké poznanie o zákonitostiach duchovného života. Aj keď napísal viacero kníh, predsa najviac je známy knihou *Cesta asketikov*, v ktorej ponúka vynikajúci výber z diel svätých otcov a jednoduchým komentárom poukazuje na praktické použitie ich múdrosti v živote. *Cesta asketikov* je tak vynikajúcim zdrojom pre denné zamyslenia, duchovné sprevádzanie a oživenie kresťanského života.

Chcel by som sa poďakovať pánovi Michalovi Medňanskému za pomoc pri získaní práv na preklad a publikáciu tejto knihy.

¹ Farnosť sv. Mikuláša, Barberton, OH, USA.

Dúfam, že čítanie tohto diela vám prinesie rovnaké duchovné ovocie, ktoré mám možnosť vidieť v našej farnosti.

o. Miron Kerul'-Kmec

O pevnom a udržateľnom úmysle

Ak si praješ spasiteľ dušu a obsiahnuť večný život, povstaň zo svojej letargie, urob znamenie Kríža a povedz:

V meno Otca i Syna i Svätého Ducha. Amen.

Viera neprichádza cez uvažovanie, ale cez aktivitu. Nie slová a špekulovanie, ale skúsenosť nás učí, kto Boh je. Ak chceme čerstvý vzduch, musíme otvoriť okno; ak sa chceme opáliť, musíme ísť vonku na slnečné svetlo. Nie je to inak s dosiahnutím viery; nikdy nedosiahneme cieľ, keď budeme pohodlne sedieť a čakať, hovoria svätí otcovia. Nech je nám márnratný syn príkladom. On vstal a išiel (Lk 15, 20).

Nech si akokoľvek zaťažný a zapletený v pozemských okovách, nikdy nie je neskoro. Nie bez dôvodu je napísané, že Abrahám mal sedemdesiatpäť, keď sa vydal na cestu a robotník, ktorý prišiel do vinice posledný, dostal rovnakú mzdu ako ten, kto prišiel prvý (Mt 20, 1 – 16).

Ani nie je nikdy príliš skoro. Možno čakať s hasením lesného požiaru, pretože je na to ešte príliš skoro? Chcel by si vidieť svoju dušu spálenú a spustošenú?

V krste si prijal príkaz viesť neviditeľnú vojnu proti nepriateľom tvojej duše; začni teraz. Dlhú si zaháľal; ponorený do ľahostajnosti a lenivosti si premrhal veľa vzácneho času. Preto musíš začať znovu od začiatku: pretože čistotu, ktorú si prijal v krste, si poškvrnil hrozným spôsobom.

Vstaň teda; ale urob to rýchlo, bez otáľania. Neodkladaj svoj úmysel na „večer“ alebo „na zajtra“, alebo „na neskôr, keď dokončím, čo mám teraz začaté“. Tento odklad môže byť fatálny.

Nie! Teraz, keď robíš svoje rozhodnutie, ukáž svojim konaním, že si opustil starý život a začal si nový, s novým cieľom a novým spôsobom

života. Vstaň bez strachu a povedz: „Pane, dovol’ mi začať. Pomôž mi!“ Pretože to, čo potrebuješ navyše, je Božia pomoc.

Pevne sa drž svojho úmyslu a nepozeraj sa naspäť. Bol nám daný príklad Lótovej ženy, ktorá sa zmenila na soľný stĺp, keď sa pozrela späť (Gn 19, 26). Odhodil si starú prirodzenosť; nechaj preto tie handry ležať. Ako Abrahám si počul Pánov hlas: „Odíď zo svojej krajiny, od svojho príbuzenstva a zo svojho otcovského domu do krajiny, ktorú ti ukážem“ (Gn 12, 1). Všetku svoju pozornosť teraz musíš sústrediť k dosiahnutiu tejto krajiny.

O nedostatočnosti ľudskej sily

Svätí otcovia hovoria jedným hlasom: Hlavnou zásadou, ktorú musíme mať neustále na pamäti je, že sa nikdy nemáme spoliehať na seba samých. Boj, ktorý je pred tebou, je mimoriadne ťažký a tvoja ľudská sila na neho nestačí. Ak sa na ňu spoliehaš, okamžite padneš na zem a stratíš túžbu pokračovať v boji. Iba Boh ti môže dať víťazstvo, po ktorom túžiš.

Rozhodnutie nespoliehať sa na seba samého je pre väčšinu ľudí veľkou ťažkosťou na začiatku ich zápasu. Musí byť však prekonaná, pretože inak nie je možné pohnúť sa ďalej. Pretože ako môže človek prijať radu, inštrukciu a pomoc, ak verí, že všetko vie, všetko dokáže a nepotrebuje žiadne inštrukcie? Cez takýto múr sebavedomia neprenikne žiaden lúč svetla. „Beda tým, čo sú vo vlastných očiach múdri a sami pred sebou rozumní!“ (Iz 5, 21) volá prorok Izaiáš a apoštol Pavol dáva toto varovanie: „Nebud'te múdri sami pre seba“ (Rim 12, 16). Nebeské kráľovstvo bolo zjavené maličkým, ale ostáva skryté pred múdrymi a rozumnými (porov.: Mt 11, 25).

Musíme sa vyprázdniť od neprimeranej viery, ktorú máme v seba samých. Často je v nás tak hlboko zakorenená, že ani nebadáme, ako vládne nášmu srdcu. Je to práve náš egoizmus, sebecko a sebaláska, ktoré spôsobujú všetky naše ťažkosti, nedostatok slobody v utrpení, sklamanie a muky duše a tela.

Pozri sa preto na seba a všimni si, ako si zviazaný túžbou vyhovieť sebe a sebe samému. Tvoja sloboda je obmedzená putami sebalásky, a tak kráčaš od rána do večera. „Teraz sa napijem“; „teraz vstanem“; „teraz si prečítam noviny“. Tak si vedený od momentu k momentu slučkou zaoberania sa sebou samým a okamžite sa rozhoríš nespokojnosťou, netrpezlivosťou alebo hnevom, keď ti do cesty prídu nejaké prekážky.

Keď sa pozrieš do hĺbky svojho vedomia, stretneš tam rovnaký obraz. Rýchlo spoznáš, aké nepríjemné pocity sa objavujú, keď ti niekto odporuje. V takomto otroctve žijeme. Ale „kde je Pánov Duch, tam je sloboda“ (2 Kor 3, 17).

Ako môže niečo dobrého vzísť z takéhoto sústredenia na ego? Neprikázal nám Pán milovať bližneho ako seba samých a milovať Boha nadovšetko? Skutočne milujeme? Nie sú naše myšlienky neustále naplnené iba naším vlastným dobrom?

Nadobudni presvedčenie, že nič dobrého nemôže prísť z teba samého. A ak náhodou nesebecká myšlienka povstane v tvojej mysli, buď si istý, že neprichádza od teba, ale bola ti daná zo zdroja dobra: je to dar od Darcu života. Podobne sila, ktorá dáva dobrú myšlienku do praktického života, nie je tvoja, ale bola ti daná Svätou Trojicou.

O záhrade srdca

Nový život, do ktorého si práve vstúpil, sa často prirovnáva k záhrade. Pôdu, ktorú človek obrába, dostal od Boha, rovnako ako aj semeno, slnečné teplo, dážď a schopnosť rásť. Ale práca je zverená človeku.

Ak si roľník praje bohatú úrodu, musí pracovať skoro ráno i neskor večer, plieť a okopávať, polievať a postrekovať, pretože kultivácia je sprevádzaná mnohými nebezpečenstvami, ktoré ohrozujú úrodu. Musí pracovať bez prestania, musí byť neustále pripravený a pozorný; napriek tomu úroda je úplne závislá na týchto elementoch, teda na Bohu.

Záhrada, ktorú sme prevzali do svojej starostlivosti, je pole nášho vlastného srdca; úrodou je večný život.

Večný, pretože je nezávislý na čase, mieste a iných vonkajších okolnostiach: je to skutočný život slobody, život lásky, milosrdenstva a svetla; život, ktorý nie je ničím spútaný a kvôli tomu je večný. Je to duchovný život v duchovnom domíniu: stav bytia. Začína tu a nemá konca. Žiadna pozemská moc mu nemôže nič vnútiť.

Prenasleduj sám seba, hovorí svätý Izák Sýrsky, a tvoji nepriatelia budú porazení len čo sa priblížia. Nastol' pokoj v sebe a nebo a zem nastolia pokoj s tebou. Podstúp bolesť pri zostúpení do svojej najvnútornejšej komnaty a uvidíš nebeskú komnatu. Rebrík do Kráľovstva je ukrytý v tvojej duši a keď sa hlboko do nej ponoriš, nájdeš stupienky tohto rebríka, ktoré ti umožnia vystúpiť do Kráľovstva.

Nebeská komnata, o ktorej svätý tu hovorí, je len iný názov pre večný život. Nazýva sa tiež nebeské kráľovstvo, Božie kráľovstvo alebo celkom jednoducho – Kristus. Žiť v Kristovi znamená žiť vo večnom živote.